

MILO ĐUKANOVIĆ, PREDsjedNIK VLADE CRNE GORE:

Crna Gora dokazuje posvećenost evroatlantskim vrijednostima

Iako je Crna Gora jedna od najmanjih država na Balkanu, čiji broj stanovnika jedva da prelazi 600.000, njeni građani su ljudi s ambicijom. Od obnove naše nezavisnosti 2006. godine, na referendumu koji je održan u skladu s najvišim evropskim standardima, postavili smo dalekosežne ekonomske i političke reforme za naš primarni cilj.

Na polju ekonomije, ostvarili smo konzistentan i značajan napredak. Nekada smo bili najmanje razvijena jugoslovenska republika, a u posljednjih deset godina utrostručili smo BDP po glavi stanovnika na više od 7.000 \$.

Takav napredak omogućio je da Crna Gora, mjereno rastom dohotka po glavi stanovnika, danas bude lider među šest država Zapadnog Balkana: Albanija, Bosna i Hercegovina, Makedonija, Srbija, Kosovo (i Crna Gora).

To smo postigli kroz liberalizaciju propisa o poslovanju, fokusirajući se na atraktivnu politiku stranih direktnih investicija i proaktivan pristup investitorima. Uveli smo elektronsku registraciju preduzeća, pojednostavljene carinske i propise o stečaju i, kroz Zakon o stranim investicijama, uspostavili niz zaštitnih mjera za strane investitore.

Kao rezultat, bilježi se rast SDI u Crnoj Gori sa 52 miliona eura u 2004. na 330 miliona eura u 2013, čemu su uglavnom doprinijele investicije iz država EU, Švajcarske i Ruske Federacije.

Iznos stranih direktnih investicija kod nas je, mjereno postotkom BDP-a, među najvišim u Evropi i predstavlja, u prosjeku, 20 % u posljednjih šest godina.

Do ovakvih rezultata dovelo je usvajanje propisa u oblasti poslovanja u skladu sa standardima EU i na to crnogorski građani zaista mogu biti ponosni.

Otpočeli smo s realizacijom određenog broja velikih projekata koji su postavljeni tako da podržavaju naš srednjoročni rast. Oni uključuju podmorski energetska kabl između Crne Gore i Italije, projekat italijanske Terne vrijedan 800 miliona eura čiji se završetak očekuje do 2017. i širenje Termoelektrane Pljevlja vrijedno oko 350 miliona eura što će uvećati kapacitet proizvodnje za 30%.

Ostali projekti uključuju Jadransko-jonski gasovod, koncesije za priobalno istraživanje nafte i gasa, kao i dva značajna projekta za unapređenje saobraćajnih veza između Crne Gore i Evropske unije, autoput Bar-Beograd i željezničku prugu Bar-Budimpešta.

U sektoru turizma, ključne investicije međunarodnih investitora uključuju: razvoj rizorta na Luštici, gdje će Oraskom, egipatski telekomunikacijski i građevinski konglomerat, do 2018. uložiti 1,1 milijardu eura; Porto Montenegro, gdje je konzorcijum koji vodi Piter Mank već uložio više od 280 miliona eura, a u toku je i proširenje ove investicije; i Aman Sveti Stefan Risort, gdje singapurski Aman Risort, pored inicijalnog ulaganja u iznosu od 60 miliona eura, trenutno realizuje dodatnu investiciju vrijednu 55 miliona eura.

Zajedno s planiranim projektom Sokarovog rizorta One&Only vrijednim 500 miliona eura, naftnom i gasnom kompanijom Azeri i razvojem hotela Qatari Diara u vrijednosti od 350 miliona eura, investicije u turizmu iznose oko 2,4 milijarde eura, što je gotovo dvije trećine našeg BDP-a.

Ovo nije politička retorika: Prošle godine smo napredovali za šest mjesta na listi Svjetske banke *Lakoća poslovanja* i došli na 44. poziciju na svijetu. Time je najviše naglašen napredak u prijavi imovine (napredak za 16 mjesta na listi) i izdavanju dozvola za gradnju (skok za 68 mjesta), dok smo zadržali poziciju na samom vrhu kao treći na svijetu u pogledu lakoće dobijanja kredita.

Znamo da ima primjera zemalja u svijetu koji dokazuju da je moguće ostvariti ekonomski rast i bez demokratskog napretka. Međutim, Vlada Crne Gore je snažno posvećena evropskom putu vjerujući da demokratski razvoj ne može biti manje važan od ekonomskog napretka.

Da bismo dalje unaprijedili demokratski razvoj, moramo neumorno biti fokusirani na jačanje vladavine prava. Postoji jasan, pragmatičan razlog za ovo: crnogorska Vlada i ja u potpunosti prepoznajemo da jedino kroz očuvanje i jačanje vladavine prava možemo sačuvati povjerenje i obezbijediti dugoročni ekonomski razvoj.

Naš najveći izazov, sa značajnim demokratskim i ekonomskim implikacijama, jesu naši pravosudni organi za koje smo svjesni da trebaju dalji razvoj.

Kako zbog demokratizacije našeg društva, tako i pravne sigurnosti investitora, neophodno je unaprijediti brzinu rada naših sudova i obezbijediti konzistentnije donošenje sudskih odluka i njihovo valjano izvršenje.

Izveštaj Grupe Savjeta Evrope za borbu protiv korupcije (GRECO) iz 2010. godine ukazivao je na efikasnu primjenu zakonodavstva kao najveći izazov za Crnu Goru.

To smo uzeli u obzir. Naši napori na obezbjeđivanju višeg stepena konzistentnosti u primjeni zakonodavstva i unapređenju koordinacije u borbi protiv korupcije rezultirali su navodima iz posljednjeg Izveštaja GRECO-a koji kažu da je Crna Gora ostvarila „kredibilne napore u usvajanju preporuka“. Stoga je GRECO „pohvalio Crnu Goru za sprovođenje suštinskih reformi“.

Naš sljedeći prioritet biće povećanje transparentnosti u pravosuđu na koji ćemo se fokusirati kroz kampanje za podizanje svijesti o pitanjima kao što su prijava korupcije i zaštita zviždača.

Sloboda medija predstavlja još jedan prioritet i, u saradnji s OEBS-om, nastavićemo s aktivnostima na obezbjeđivanju nesmetanog rada medijskih organizacija.

U tom svjetlu, nedavno smo usvojili propise kojima smo dekriminalizovali klevetu što predstavlja značajan korak u unapređenju slobode medija, a nekoliko slučajeva zastrašivanja ili nasilja nad novinarima ubrzo će dobiti sudski epilog.

Imajući to na umu, istovremeno je važno da se, kroz unaprijeđenu samoregulaciju, uspostave zaštitne mjere koje bi bile usmjerene protiv zloupotrebe medija zbog privatnih interesa. Drugim riječima, Vlada

vjeruje da medijske organizacije i same moraju da rade kako bi se profesionalni standardi u potpunosti unaprijedili i očuvali.

Iznio sam ovdje prioritete održivog napretka u Crnoj Gori. Ipak, nije sve na nama. Kvalitet infrastrukture u Crnoj Gori, kao i u susjednim državama koje nisu članice EU, predstavlja ekonomski i politički izazov. U pravu je imenovani komesar EU za susjedstvo i pregovore o proširenju EU, Johannes Han, kad kaže da države Zapadnog Balkana moraju biti više povezane jedna s drugom. Ali, unapređenje infrastrukturnih veza i s ostatkom Evrope je jednako važno.

Slabo razvijene saobraćajne i trgovinske veze usporavaju regionalnu ekonomsku saradnju i, kao posljedica toga, pokreću pitanje sigurnosti. Izgradnja prekograničnih saobraćajnih dionica, konkretno Jadransko-jonskog autoputa, kojim je planirano povezivanje Italije (Trsta) i Grčke (Kamalate), preko Slovenije, Hrvatske, BiH, Crne Gore i Albanije, zahtijeva značajna ulaganja koja prevazilaze individualne kapacitete svake od naših država. Iz ovog razloga inicijativa za razvoj infrastrukture na Balkanu, koju je u avgustu na sastanku u Berlinu snažno podržala kancelarka Merkel, predstavlja ključni korak u pravom smjeru kojim se dalje produbljuju politička i ekonomska integracija regiona.

Vjerujemo da je ekonomski i demokratski napredak koji prati evro-atlanske integracije jedina garancija našem dugoročnom, održivom razvoju. Nedavno održani Samit NATO-a u Kardifu potvrdio je spremnost da se Crna Gora do kraja iduće godine pozove u članstvo što je suštinski značajan primjer priznanja našim kontinuiranim reformskim naporima.

Prezentirajući novi Izvještaj o napretku prošle nedelje, komesar za proširenje EU Štefan File je rekao: „Crna Gora je, po više osnova, predvodnik u regionu. Nakon godinu dana, već postoje pozitivni rezultati kojima se treba ponositi.“

U pogledu broja otvorenih poglavlja, Crna Gora je država kandidat koja je najdalje napredovala na putu ka članstvu. U cilju nastavka ovako konstruktivnog odnosa, očekujemo da na našu posvećenost zajedničkoj budućnosti Evropska unija uzvratu istom mjerom.

Financial Times, 10. oktobra 2014. godine